

Péntek délután zsúfolásig telt a kolozsvári New York kávéház, ahol Hetven hónap Bolívia börtöneiben címmel tartott előadást az ott raboskodó Tóásó Előd és az ő kimenekítésében kulcsszerepet játszó Lukács Csaba újságíró.

„A politikusokkal ellentétben én igyekszem megtartani az ígéreteim" – indított a Magyar Nemzet újságírója, aki két évvel ezelőtti előadásán megígérte, hogy ha sikerül Előd nek épségben kijutnia a börtönből, akkor legközelebb vele beszélget a Kolozsvári Magyar Napokon.

A szovátai születésű, de már évek óta Magyarországon élő Tóásó Előd, öt évet és tíz hónapot töltött a világ egyik legveszélyesebb börtönében.

A legelső kérdés, ami az emberekben feltevődik, hogy mit keresett Tóásó Előd Bolíviában? Ahogy mondta, a kalandvágy hajtotta, szeretett volna új világokat megismerni, kecsegtető ajánlatot kapott, a 2009-es Las Americas hotelben történő rajtaütés során elhunyt Eduardo Rózsa Florestől. Előd elmondása szerint, dokumentumfilmek készítésében kellett volna segítenie.

„Konkrét, szisztematikus emberi jogellenes cselekedeteket építenek fel, politikai célzattal ezek a kormányok" – mondta Tóásó.

Előd öt 2009. február 20-án államellenes összeesküvéssel vádolták meg, miután fegyveres katonák tüzet nyitottak rájuk. Az, hogy túlélte a támadást, csak a csodának köszönhető. Bár szervezett rajtaütés volt, mégis a fegyveres katonák közti összhang hiánya miatt maradhatott

életben. A szobában tartózkodó többi személyre hamarabb nyitottak tüzet, így Elődnek sikerült időben félreugrania. A neki szánt golyók az ágyba csapódtak. Elődhöz hasonlóan Dwyernek sikerült túlélnie a golyózáport, de őt elvitték a helyszínről és kivégezték. Eduardo Rózsa Flores is később vesztette életét, Magyarosi Árpádot pedig megsebesítették és hagyták elvérezni A bolíviai hatóságok szerint Előd és társai Evo Morales elnök ellen terveztek merényletet.

A kormány emberei robbantást rendeztek egy Santa Cruz-i bíboros házánál, ez volt az ok, amiért ki akarták végezni Elődéket. A kommandósok jó előre kidolgozott forgatókönyv szerint támadtak rájuk az éjszaka közepén, korábban a szállodai szoba makettjén gyakorolhatták a rajtaütést. Lukács Csaba elmondta, hogy szobát is átrendezték, utólag helyezték el a Tóásóék ellen szóló bizonyítékokat. Például, már elfogadott tény, hogy az Elődék szobájában talált fegyverek a katonaságtól voltak kölcsönkérve és később tették őket a szobákba, majd miután bemutatták ezeket, mint bizonyítékok, vissza is adták. Az osztag vezetője, aki Elődékre támadt, egy olyan rendőr volt, aki öt évet ült börtönben, mert fejbe lőtte feleségét. Abszurd az egész ügy, még filmeken sem látni ilyent – jegyezte meg Lukács Csaba.

„Hetven hónap a bolíviai börtönökben felér 30 évvel Románia legkeményebb börtöneiben" – mondta el az újságíró. Az ottani kormány felfogása szerint, ha valaki börtönbe kerül, elveszti annak jogát, hogy a társadalom eltartsa őt. A börtönben levők, akik nagyrészt illegálisan, ítélet nélkül vannak fogságban, hozzátartozóik pénzére vannak szorulva. Ha valakit elfognak, az nem jelenti azt, hogy lesz cellája, ha nem tudja megengedni magának, hogy béreljen egyet, akkor a folyosón vagy az udvaron alszik. Ha élelemre sincs pénze, akkor a társai kegyelmére szorul, különböző szolgáltatásokat ajánlva a napi betevőért cserébe. Egy lekicsinyített társadalom ez, ahol a gazdagabb fogvatartottak megvesznek akár 10 cellát is amelyeket bérbe adnak társaiknak. Vannak önkormányzati lakások, ezek a legolcsóbbak, Előd havi 60 dollárt fizetett a sajátjáért, de luxus cellák is akadnak szép számmal. Tóásót egy magyar nő segítette, rendszeresen látogatta és ő juttatta el neki a család által küldött pénzt és ő vásárolta meg mindazt, amire szükség volt a fogságban.

Terrorista csoport helyet turista csoport

Már-már röhejes volt, hogy a terrorizmussal vádolt fiatalembert mennyit utaztatták az öt év és tíz hónap alatt, ugyanis tárgyalásait más-más városokban tartották. A helyi lapok gúnyosan, terrorista csoport helyett, turistacsoportnak nevezték őket.

Lukács Csaba saját bőrén tapasztalta, hogy mennyire megalázóan bánnak a vádlottak hozzátartozóival Bolíviában. Hogy bejuthasson a tárgyalásokra, Előd féltestvérének mondta magát. Legtöbbször a családtagoknak is esélytelen volt, a bejutás a tárgyalóterembe.

Az ügy egyik groteszk vonása, hogy számtalan bíró hagyta ott a pert, Előd is többször váltott ügyvédet, mert ezeket a kormány lefizette és védencük ellen állította. Előd a beszélgetés során hangsúlyozta is, hogy ő soha nem volt terrorista, az ítéletében sem szerepel, hogy valaha az lett volna. A papírjaiban az áll, hogy öt évet és tíz hónapot kapott fegyveres felkelésért, illetve állítólagosan hackerek ellen írt programot. Ez ugyan nem történt meg, de ha így is lett volna, akkor ezért inkább érdemelne kitüntetést, mint börtönbüntetést.

Ne pózolj fegyverrel a Facebook-on

Az egyetlen direkt bizonyíték Előd ellen, néhány internetre feltöltött fotó volt, amelyeken fegyverrel pózol. Bolíviában nem tilos a fegyverhasználat, a férfiember, ha meglát valami eszközt, egyből kezébe veszi, fotót készít erről – magyarázta a képek eredetét Előd. Második világháborús fegyverek voltak, múzeumi értékek, melyek nincsenek és régóta nem is voltak használatban. **„Egyszerűen ez egy hülyeség volt"** – ismerte be Előd. „Ha készültem volna valamire, akkor nem csináltam volna ezeket a fotókat."

Lukács Csaba meg is jegyezte viccesen, hogy neki is volt Facebook-on fegyveres képe, amelyeket azóta le is törölt, okulva Előd történetéből. Hiszen, amit félre lehet érteni, azt félre is fognak.

„Tovább fogom vinni az ügyet, rehabilitálom a nevem, a bolíviai államnak el kell törülnie a velem kapcsolatos eljárást és ítéletet, és pénzügyi kártérítést kell fizetnie személyemnek, mert megsértették a jogaimat." Az ENSZ szerint fogva tartásuk illegális és önkényes volt. Előd most sem zárta le az ügyet. Ő már nem csak annyit szeretne, hogy belássák azt, hogy nem volt bűnös és hogy illegális volt, amit vele tettek, hanem a három halott nevét is szeretné tisztázni. Szeretné, ha egyszer egy ítélet végre kimondaná, hogy az ő ügyük politikai jelleggel született és teljesen kitalált.

„Úgy gondoltam, hogy harcolni fogok. Bolíviában nem az van, hogy bebizonyítják a bűnösségünket, ott nekünk kell bebizonyítani az ártatlanságunkat."

Eleinte nem szeretett volna belemenni a vádalkuba, amelyet 2009 óta többször felajánlottak neki. Végül az egyezség lényege az volt, hogy Előd elfogadott egyfajta szerepet ebben az ügyben, törölték a terrorizmus vádját teljes mértékben, fegyveres felkelés miatt ítélték el és honlapok szerkesztése, illetve hackerek elleni programok írása miatt. Ez utóbbit arra alapozták, hogy mielőtt Bolíviába érkezett, egy banknak dolgozott informatikusként. „A bolív kormánynak az volt a lényeg, hogy megszabaduljon tőlem, hiszen a bolíviai belpolitikában én egy olyan elem voltam a sakkjátszmában, amit az ellenzék oda tudott tolni, ahova akart. A bolív kormánynak kellemetlen volt már a jelenlétem. Nekik jó volt az, hogy egy ilyen alkut köthettek, nekem jó volt az, hogy mivel már feladtam a küzdelmet, végre szabad lehetek."

Tőásával nyert Morales

Hogy miről is szólt ez az egész ügy a bolíviai kormány részéről, arra is megkapták a jelenlévők a választ. Lukács Csaba elmondása szerint Evo Morales két választási kampányt nyert meg ennek az ügynek köszönhetően. Bolíviai tartózkodása alatt látott olyan választási plakátokat, melyeken Előd arca szerepelt, azzal a felirattal, hogy a Magyar Terrorista Csapat tagja. Eljátszották, hogy az ő elnökük annyira fontos ember, hogy nemzetközi terroristákat küldtek azért, hogy őt kivégezzék. Ezt a nép elhitte, Morales pedig nyert.

„Számomra a magyarság nem azt jelenti, hogy egy széthúzó nemzet" – ezt már Előd mondja. Bevallása szerint a fogságban érzékelte csak igazán, hogy mennyire összetartó nép a magyar, 250 könyve volt a börtönben, amelyet postán kapott, ismerősöktől és ismeretlenektől, de érkezett hozza számos levél és biztató üzenet, amelyet rabtársai kérésére le is fordított, hogy érezzék és egy kicsit részesüljenek mindabból a szeretetből, amit kap.

A legkényelmetlenebb és legfájóbb téma a beszélgetés végére maradt. Egy hónappal ezelőtt elhunyt Tóásó Előd felesége, akivel a börtönben házasodott össze.

Különböző konspiratív elméletek keringenek a halálesetről, de ez egy sokkal egyszerűbb történet, egy betegsége volt a feleségemnek – mondta Előd –, amiről nem kívánok beszélni, mert tiszteletben szeretném tartani az emlékét. Meggyőződésem, hogy nem volt idegenkezűség a dologban. Ez egy sajnálatos, visszafordíthatatlan esemény, melyen túl kell lépni.

Hat évig küzdött azért, hogy kiszabaduljon és most hogy hirtelen szabad lett egy hatalmas űr keletkezett, amit be kell töltsön, mondta a jelenlévőknek. Ahogy fogalmazott, most rehabilitáción van, próbálja teljesíteni a bakancslistáján szereplő dolgokat, dokumentumfilmeket készít a Székely Szeretetszolgálat munkatársaival, utazgat Erdélyben és Magyarországon. Szeretné behozni a hat év lemaradását. Előadásokat, beszélgetéseket tervez úgy iskolákban, mint börtönökben, bizonyos mértékben az informatika tanításához is szeretne visszatérni.